

XIII ст. та пізньосередньовічного часу Баришпіль XVII–XVIII ст.» (у межах вулиць Київський шлях, Європейська, Нижній Вал, Франка, Бежівка, Глибочицька, Героїв Небесної Сотні та Верхній Вал), вказані в облі-

ковій документації, ухваленій на засіданні експертної комісії Міністерства культури та інформаційної політики з питань обліку об'єктів культурної спадщини № 4/20, яка відбулася 03.09.2020 р.

М. М. Відейко, М. Ю. Відейко

ЗНАХІДКИ КЕРАМІЧНИХ ВИРОБІВ З ТЕРИТОРІЇ с. ТРИПЛІЛЛЯ

У с. Триплілля Обухівського р-ну Київської обл. знаходиться КЗ КОР Київський обласний археологічний музей (далі – Музей). До його фондів регулярно потрапляють речі, виявлені місцевими мешканцями на території села. Переважно це фрагменти керамічних виробів – посуду, кахлів. Співробітники Музею, приймаючи знахідки, фіксують зі слів місце, де вони були зроблені. Ця робота проводиться систематично упродовж вже понад 20 років. Протягом 2022 р. до музею надійшла чергова збірка фрагментів, які походять з території Посадової Гори.

Посадова Гора розташована у старій частині села і являє собою підвищення висотою понад 40 м над сучасною заплавою р. Дніпро (рис. 1: 1). З півночі та північного сходу її підніжжя омиває р. Дніпро (Канівське водосховище). На північному заході водний рубіж представлений р. Красна, яка у цьому місці впадає у Дніпро. З півдня та південного заходу гора домінує над долиною, яка відділяє її від корінного берега р. Дніпро. Таким чином, вибір місця для давніх поселень не був випадковим, а припав на місце, добре захищене природними кордонами.

Знахідки 2022 р. походять з двох точок у верхній частині гори. Обидві вони знаходяться неподалік приміщення Музею. Перша розміщена на городі, ділянці розмірами приблизно 25 × 40 м, який використовує місцева школа-інтернат (рис. 1: 1). Ця територія розташована у 200 м на схід від Музею. Учні та співробітники інтернату і раніше регулярно приносили знахідки, зроблені на цьому місці. Цього разу з городу надійшли фрагменти стінок та вінець керамічного посуду, а також кахлів (рис. 1: 2).

Найдавнішими є фрагменти ліпного посуду, один з яких прикрашений врізним орнаментом і являє собою фрагмент конічної покоришки трипліської культури (рис. 1: 2). Подібні покоришки відомі з поселень етапу VI–II у регіоні, зокрема епонімної

пам'ятки трипліської культури, яка знаходиться на південний захід від села. Ця знахідка означає, що поселення цього часу розміщувалося на вершині Посадової Гори. Раніше матеріали трипліської культури, датовані цим часом, вже були зібрані співробітником музею М. Квітницьким на березі Дніпра, під кручею. Імовірно, вони походять саме з цього поселення, яке можна остаточно локалізувати після знахідок 2022 р.

Наступними в часі є матеріали доби Русі. Вони представлені фрагментами вінець, стінок з характерним заглибленим декором з горизонтальних паралельних ліній (рис. 1: 3) та донних частин посуду, виготовленого на гончарному колі. Профіль відігнутих назовні вінець дає змогу датувати їх XII–XIII ст. (рис. 1: 4–8). Керамічні матеріали цього часу відомі з території Посадової Гори як зі зборів, так і з наших розвідкових досліджень 2018 р.

Також з городу походять фрагменти вінець та стінок горщиків, миски-покришки, які можуть бути датовані XVII ст. (рис. 2: 1, 2). До цього ж часу слід віднести фрагменти лицьових панелей кахлів, сформованих із світло-вохристої глини (рис. 2: 4–6). Кахлі із рельєфним декором, виготовлені у формі. Крім того, серед знахідок невелика кількість фрагментів посуду – мисок з поливою, горщиків, які можуть бути датовані XVIII ст. (рис. 2: 3).

Друга група знахідок походить з верхньої частини вул. Замкової, що знаходиться за 100 м на південний захід від Музею (рис. 1: 1). Огляд цієї ділянки показав, що вона являє собою узвіз, який регулярно розмиває дощовою водою, завдяки чому на поверхню потрапляють різноманітні речі. Місцеві мешканці час від часу підсипають промоїни будівельним сміттям, отож археологічні знахідки тут із ним перемішані. Імовірно, ця вулиця являла собою один із давніх в'їздів на укріплену частину Треполя.

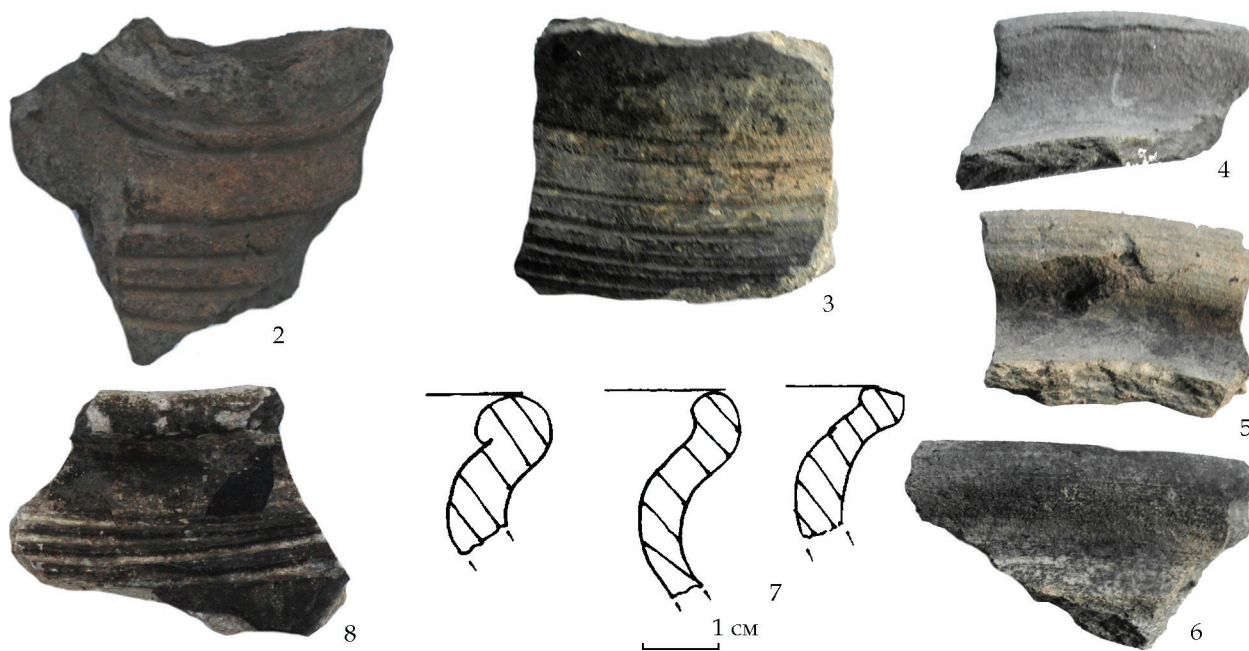

Рис. 1. Трипілля, 2022 р.: 1 – план Посадової гори із позначенням місць зборів фрагментів кераміки (а); 2 – кераміка трипільської культури; 3–8 – кераміка доби Русі

Рис. 2. Трипілля, 2022 р.: фрагменти керамічних виробів XVII–XVIII ст.: 1–3 – посуд; 4–6 – кахлі

Звідси походять фрагменти керамічних виробів доби Русі, горщиків XVII ст. та кераміка більш пізнього часу (XVIII—XIX ст.). Частина знахідок пов'язана із культурним шаром, який регулярно розмивається у цьому місці, частина ж може бути переміщена водою вздовж вулиці з іншого місця.

Таким чином, археологічні нашарування на шкільному городі налічують декілька горизонтів, найдавніші з яких можна віднести до часів трипільської культури. Дру-

гий пункт, а саме вулиця-узвіз дає матеріали, пов'язані з літописним містом Треполь та Трипільям XVII—XIX ст. Обидва пункти виглядають перспективними для майбутніх археологічних досліджень. Робота з обробки матеріалів з території с. Трипілья, які знаходяться у фондах Музею має бути продовжена, адже їх систематизація з прив'язкою до місць знахідок дозволить попередньо встановити історичну топографію цього населеного пункту.

В. Гольонко, О. Прядко, О. Павлик, Д. Тетеря

РОЗВІДКИ В БАСЕЙНІ ВЕРХНЬОЇ ТЕЧІЇ р. СУПІЙ у 2021 р.

У 2021 р. працівниками Національного історико-етнографічного заповідника «Перечислав» здійснено розвідкові дослідження у верхній течії р. Супій (поблизу смт Згурівка та сіл Красне, Безуглівка, Озерне, Мала Березанка, Шевченкове, Соснова та Дениси) у межах Броварського та Бориспільського р-нів Київської обл. Основною метою розвідок було виявлення нових пам'яток й обстеження вже відомих об'єктів культурної спадщини регіону. Всього обстежено 19 пам'яток, 17 з яких раніше були не відомі, площа яких становить приблизно 1,3 км².

С. Красне (Красне I). Багатошарова пам'ятка, що розміщується на першій надзаплавній терасі лівого берега р. Супій на південь від с. Красне. Виявлено фрагменти ліпної кераміки культурного кола Бабіне, що по-

передньо можна датувати добою бронзи XVI—XIV ст. до н. е. (рис. 1). Давньоруське поселення виокремлюється серед масиву підйомного матеріалу за рахунок наявності уламків кружальної кераміки (XI — першої половини XIII ст.). Що ж стосується періоду Нового часу, а саме XVIII—XIX ст., то з ним співвідноситься лише один фрагмент посудинки. Розміри пам'ятки 1,4 × 0,2–0,4 км. Розорюється під посіви зернових культур.

С. Красне (Красне II). Багатошарова пам'ятка, що розташовується на першій надзаплавній терасі лівого берега р. Супій на південь від пам'ятки Красне I. Зібрані фрагменти ліпного та гончарного посуду (серед останнього є частина сіролощеного) попередньо дають змогу датувати їх часом епохи бронзи (культурне коло Бабіне XVI—XIV ст.

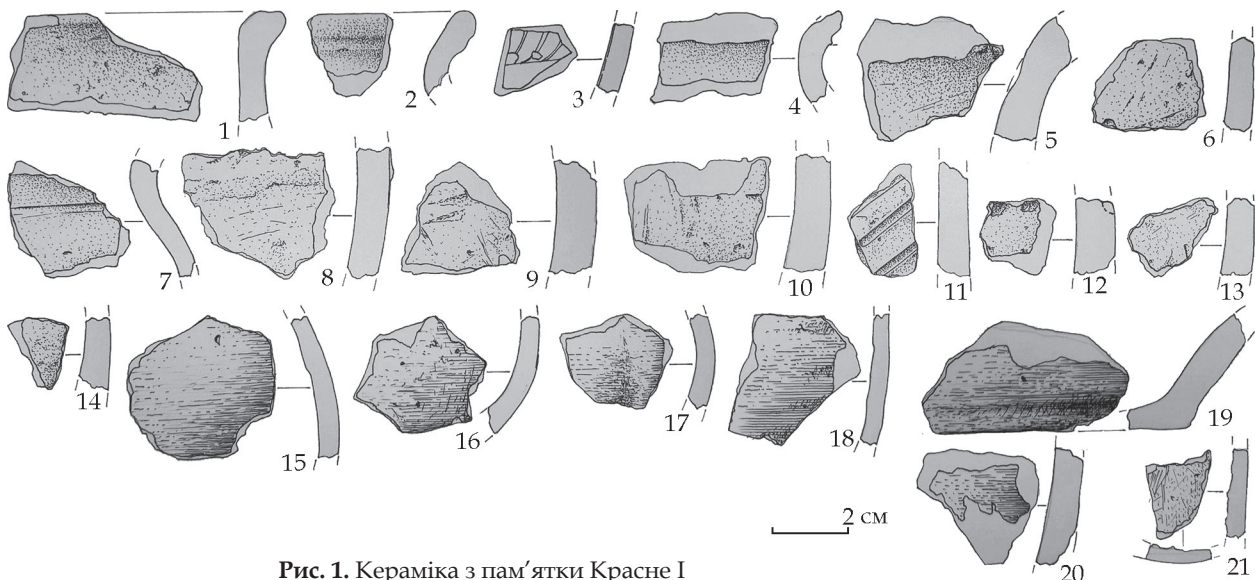

Рис. 1. Кераміка з пам'ятки Красне I